

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.581/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. június 26.
Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmény
Terhelt: ...
Első fok: Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság, 1.B.1272/2017/33., ítélet, tárgyalás, 2019. január 18. (jogerő: 2019. január 18.)
Másodfok: -
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a védő
Az indítványok iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 1.B.1272/2017/33. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2019. január 18-án kihirdetett 1.B.1272/2017/33. számú ítéletével a terheltet 2 rendbeli csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (5) bekezdés b) pont] és hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 3 év, börtönben végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Elrendelte a Kecskeméti Járásbíróság 18.B.604/2012/38., illetve a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.362/2014/6. számú ítéletével kiszabott 2 év börtönbüntetés végrehajtását.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete – fellebbezés hiányában – a kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

[3] **II. 1.** A jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen a védő terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést kiváltó eljárási szabálysértés megvalósulását állítva, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[4] Megítélése szerint ugyanis az eljáró bíróság a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el a terhelt beismerő nyilatkozatát, amivel egyúttal felülvizsgálat alapjaként szolgáló, feltétlen hatályon kívül helyezést érdemlő eljárási szabálysértést vétett, figyelemmel arra is, hogy a Be. 183. § (4) bekezdésének értelmében a beismerés elfogadásának a törvényi feltételei nem csupán az előkészítő ülésen tett beismerésre vonatkoznak, de a tárgyaláson tett beismerésre is.

[5] Idézte az alapügyben 33. sorszám alatt felvett tárgyalási jegyzőkönyvből a beismerést megelőző védői nyilatkozatot („figyelemmel a büntetésre a beismerő nyilatkozat esetén védencem elismeri büntetőjogi felelősségét, csak az okirat-hamisításban nem”), majd a terhelt beismerését („elismerek mindent úgy, ahogyan a vádban le van írva”), amelyet nem tartott egyértelműként elfogadhatónak, különös figyelemmel a terhelt korábbi tagadására. A beismerést ráadásul tanú 1 tanúvallomása sem támasztotta alá. Ekként sérültek a Be. 504. § (2) bekezdés c) pontjában írt szabályai, ami az anyagi igazság megállapítására törekvés érvényesülését sem tette lehetővé.

[6] A felülvizsgálati okot is megtestesítő abszolút eljárási szabálysértést megvalósultnak látva, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítványt.

[7] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.23/2025/2. számú átiratában a védő felülvizsgálati indítványát alaptalannak tartotta.

[8] A terhelti beismerés szempontjából jelentőséggel bíró eljárási cselekmények áttekintését követően kifejtette, hogy a beismeréssel érintett tárgyalási határnapon már a Be. volt hatályban, és az akkor hatályos eljárási törvény alapján a bíróságnak tájékoztatási és kioktatási kötelezettsége volt a terhelt felé, amit nem teljeskörűen teljesített.

[9] A Be. rendelkezései értelmében a tárgyaláson tett beismerés esetén is kizárólag a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett nyílik lehetőség a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására [Be. 524. § (1) bekezdés]. E feltételek fennálltát azonban csak akkor értékelte vizsgálhatóként, ha a bíróság a terheltet nem csupán a Be. 185. § (1) bekezdésében, hanem az 500. § (2) bekezdésében foglaltakra is kioktatja. A kioktatás és a terhelt arra tett nyilatkozata alapján válik lehetségessé megítélni, hogy a terhelt nyilatkozatának természetét és jóváhagyásának következményeit megértette-e [Be. 504. § (2) bekezdés a) pont]. A bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának további törvényi előfeltétele pedig a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjának fennállta esetén képezheti vizsgálat tárgyát.

[10] Álláspontja szerint a beismerő nyilatkozat elfogadását nem az indítványban foglalt érvek zárták ki. A bűncselekmény elkövetését korábban tagadó terhelt a tárgyaláson is beismerheti bűnösségét. Az ún. mértékes indítvány előterjesztésére a tárgyaláson már nem lett volna lehetőség az ügyészség részéről, ezért ez az indítvány a bíróságot a Be. 502. § (1) bekezdése, illetve az 565. § (2) bekezdése alapján már nem kötötte. A BH 2022.121.III. számon közzétett eseti döntés elvi tartalmát idézve közömbösnek vélte ugyanakkor a terheltnek a beismerő nyilatkozat megtételekor és a tárgyalás jogáról lemondásakor fennálló rejtett vagy kifejezett olyan indokát (így a törvénysértően előterjesztett ügyészi indítványt), amely nem érinti a Be. 504. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltakat. A Be. 504. § (2)

bekezdés c) pontjában írt feltétel szempontjából pedig nem csupán az addig tagadó terhelt vallomása mellett szóló egy tanúvallomást kell értékelni, hanem valamennyi addig beszerzett bizonyítékot.

[11] Ezzel együtt a beismerés elfogadásához a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában támasztott feltételt maga is hiányzónak értékelte, de az indítványban foglaltakhoz képest eltérő okból, a törvény által megkívánt bírói kioktatás hiányában.

[12] Utalt ugyanakkor a Kúria Bírószági Határozatok Gyűjteményében is közzétett Bfv.II.919/2022/31. és Bfv.II.491/2021/5. számú határozatának indokolására, amelyekben a Kúria – a jelen ügyre is érvényesen – kifejtette, hogy ha az ítélet jogerőre emelkedésének időpontjában a Be. (2021. január 1-jétől a törvénybe iktatott) 608. § (1) bekezdés h) pontja még nem volt hatályban, azaz a bűnösséget beismerő nyilatkozat törvénysértő elfogadása még nem abszolút, hanem csupán relatív eljárás szabálysértés volt, ami viszont felülvizsgálat alapjaként nem szolgálhat.

[13] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.

[14] **III. A védő által előterjesztett felülvizsgálati indítvány alaptalan.**

[15] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[16] Valóban felülvizsgálati okot jelent, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárás szabálysértéssel hozta meg [Be. 649. § (2) bekezdés d) pont]. Ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezésre vezető eljárás szabálysértés, ha az elsőfokú bíróság a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozatát a Be. 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el [Be. 608. § (1) bekezdés h) pont].

[17] A védő indítványában e felülvizsgálati okra hivatkozva indítványozta a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, amelyre tekintettel az érdemi felülvizsgálatnak helye van.

[18] 2. A Be. 659. § (2) bekezdésének főszabályaként a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[19] E rendelkezés a megtámadott határozat meghozatala idején irányadó büntető anyagi jogi szabályok alkalmazásának felülvizsgálati eljárásban történő felülbírálatát, valamint az eljárás cselekmény foganatosítása idején hatályos eljárás szabályok betartásának felülvizsgálatát jelenti. E szabály alapján tehát azt kell vizsgálni, hogy a támadott határozatot hozó bíróságok betartották-e eljárásukban az akkor hatályos és ekként irányadó anyagi és eljárásjogi szabályokat. A felülvizsgálati eljárásban azonban a hatályos Be. szabályai az irányadók [BH 2019.103. (Bfv.I.1.023/2018/6.)].

[20] A felülvizsgálati eljárás ugyanis a büntetőeljárás része. A büntetőeljárást mindenkor a hatályos eljárásjogi törvény szabályai mentén kell lefolytatni. Következésképpen a felülvizsgálati indítvány elbírálásától eltérő, akár a támadott határozat meghozatalának időpontjában hatályos Be. rendelkezései közömbösek a felülvizsgálati eljárás lefolytathatósága és lefolytatása szempontjától. Amennyiben tehát a felülvizsgálati indítvány a hatályos Be. 649. §-ában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozik, az a felülvizsgálati indítványnak a megtámadott határozat meghozatala (jogerőre emelkedése) idején hatályos jogszabályok alapján történő, érdemi elbírálását vonja maga után (Bfv.II.1284/2018/7., Bfv.II.332/2019/2.).

[21] Mivel a védő a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjának sérelmét állítva olyan, az indítvány benyújtásakor már létező – 2021. január 1-jétől hatályosan törvénybe iktatott –

felülvizsgálati okra hivatkozott, így indítványa nyomán a Kúriának az érdemi felülbírálatot el kellett végeznie. Az indítvány érveiről ugyanakkor a támadott határozat meghozatala (jogerőre emelkedése) idején hatályos jogszabályok alapulvételével kellett állást foglalni. Ez azt jelenti, hogy a Kúria az alapeljárás idején hatályban volt Be. alapján vizsgálta a bíróságok eljárásának törvényességét.

[22] Ez utóbbi szabály értelme könnyen belátható. Ha a hatályos Be. által rögzített eljárási szabály a jogerős ügydöntő határozat meghozatalának időpontjában nem létezett, úgy az alapügyben eljáró bíróság nem valósított meg eljárási szabálysértést. Eljárási szabálysértés [Be. 648. § b) pont, 649. § (2) bekezdés] hiányában a jogerős – végleges és mindenkire kötelező döntést [Be. 456. § (1) bekezdés] hordozó – ügydöntő határozat jogerejének áttörésére sem nyílik mód.

[23] Hasonlóképpen: ha a hatályos Be. szerint felülvizsgálati okot is megtestesítő eljárási szabálysértés a támadott ítélet jogerőre emelkedésének idején is eljárási szabálysértést jelentett, azonban az akkor hatályos eljárási törvény szerint relatív (feltétlen hatályon kívül helyezést maga után nem vonó) természetű volt, az ugyancsak nem teszi lehetővé a jogerő áttörését. A megvalósult eljárási szabálysértéshez csak azok a jogkövetkezmények fűzhetők, amelyeket a törvény a megvalósulásuk idején már hozzájuk fűzött és az alapügyben eljáró bíróságon nem kérhető számon az eljárási szabálysértés orvoslására szolgáló olyan eljárási szabály alkalmazásának elmulasztása, amelyet a törvény csak a támadott ítélet jogerőre emelkedése után kezdődő hatállyal tartalmaz. Másként szólva, a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag azzal az eszközzel élhet a jogsérelem orvoslására, amely már a jogerős határozatot meghozó bíróságnak is rendelkezésére állt. Következésképpen: a jogerős ítéletet meghozó bíróság által megvalósított, a számára alkalmazandó eljárási törvény alapján relatív természetűként értékelendő eljárási szabálysértés miatt a felülvizsgálati eljárásban a támadott ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére sem nyílik törvényi lehetőség.

[24] Ezzel összhangban: a támadott határozatok jogerőre emelkedése után bekövetkezett ténybeli és jogi változások a felülvizsgálat során nem vehetők figyelembe, akkor sem, ha azok a terhelt javára szólnak (EBH 2011.2305.).

[25] Mivel pedig a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja csak az ítélet jogerőre emelkedését követő időponttól, 2021. január 1-jétől szabályozza feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el, ebből következően a jogerős ítélet meghozatalakor hatályos Be. még nem fűzött ilyen következményeket a beismerő nyilatkozat elfogadását érintő törvénysértésekhez. Ennek megfelelően a támadott határozat meghozatala idején hatályos eljárási törvény szerint az állított törvénysértés a Be. 609. § (1) bekezdésében írt, ún. relatív – feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező – eljárási szabálysértésként értékelhető, amelynek a felülvizsgálati eljárásban való orvoslására nem kerülhet sor. A korábbiak szerint az alapügyben eljáró bíróságon nem kérhető számon olyan eljárási szabály betartása, amely az ítélet jogerőre emelkedésekor nem volt hatályban; így eljárásához sem fűződhet olyan jogkövetkezmény, amit az elbíráláskori törvény még nem ismert (v.ö. Kúria Bfv.II.505/2021/14.).

[26] Következésképpen, a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjára, illetve a 649. § (2) bekezdés d) pontjára alapított felülvizsgálati indítvány egyedül abban az esetben vonhatja maga után a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, ha a jogerős ügydöntő határozat meghozatalára 2021. január 1-jét követően került sor.

[27] 3. Erre tekintettel a Kúria az érdemi felülvizsgálat keretében csak annak a megállapításra szorítkozhat, hogy az eljáró bíróság valóban a törvényi feltételek hiányában fogadta el a terhelt beismerését, azonban az indítványban foglaltakhoz képest eltérő okból.

[28] Az ítélet jogerőre emelkedésének napján, 2019. január 18-án hatályos Be. 504. § (1) bekezdése akként rendelkezett, hogy ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A (2) bekezdés a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának feltételeként szabta, hogy a vádlott e nyilatkozatának természetét és elfogadásának következményeit megértette [a) pont], a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt észszerű kétely nem mutatkozik [b) pont] és a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják [c) pont]. Ha pedig a vádlott a vád tárgyává tett bűncselekményben a tárgyaláson ismerte be a bűnösségét, a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadására az 504. § (1)-(3) bekezdésének rendelkezéseit értelemszerűen alkalmazni kell [Be. 524. § (1) bekezdés].

[29] Amint arra a Legfőbb Ügyészség is helyesen utalt, a beismerő nyilatkozata természetének és elfogadása következményeinek terhelt általi megértése szükségképpen feltételezi, hogy a bíróság a beismerő nyilatkozat természetéről és elfogadásának következményeiről kioktassa őt. Pontosan ezért írja elő a törvény a terhelt előkészítő ülésen történő figyelmeztetését a Be. 500. § (2) bekezdésében foglaltakra [Be. 502. § (3) bekezdés], azaz – egyebek mellett – arra, hogy ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja [Be. 500. § (2) bekezdés b) pont].

[30] E figyelmeztetés, illetve a terhelt e figyelmeztetésre adott válasza hiányában nem igazolt, hogy a terhelt beismerő nyilatkozatát e nyilatkozat természetének ismeretében, elfogadása következményeinek tudatában tette volna meg, ezért a bíróság azt a Be. 504. § (2) bekezdés a) pontjában támasztott törvényi feltétel hiányában fogadta el.

[31] 4. Mindezzel együtt, a korábbiak szerint az alapügyben eljáró bíróság nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amely a támadott határozat meghozatalakor hatályos Be. alapján feltétlen hatályon kívül helyezésre vezetne, a létező felülvizsgálati okon alapuló felülvizsgálati indítvány nyomán – az állított törvénysértés tényleges bekövetkeztétől függetlenül – a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontján alapuló határozat meghozatala sem lehetséges.

[32] A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[33] *A határozat elvi tartalma*

A felülvizsgálati eljárást a hatályos Be. szabályai kell lefolytatni, de a felülbírálatot a támadott határozat meghozatala idején hatályos eljárási szabályok alapulvételével kell elvégezni. Következésképpen, a beismerő terheltnek a Be. 608. § (1) bekezdés h) pontjára való hivatkozása nyomán a felülvizsgálati eljárást le kell folytatni, de a 2021. január 1-jét megelőzően jogerőre emelkedett ítélet miatt az ekkor nem létező feltétlen eljárási szabálysértés nem vezethet a határozat hatályon kívül helyezésére.

[34] **IV.** A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[35] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik,

hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. június 26.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró